

Ryhmä 8, teknisen kehityksen riittävyys, määrärahatarpeet ja talousraamin säästöt

Muistio 12.5.2023

Maastapoistamiskuljetuksien (mom. 26.10.20) ja vapaaehtoisen paluun (26.40.22) määrärahan alentaminen lähemmäs viime vuoden käytön tasoa

Sisäministeriö esittää vähennyksen kohdentamista poliisin maastapoistamiskuljetusten momentille ja vapaaehtoisen paluun käsittelemistä osana laajempaa vastaanotto toiminnan kokonaisuutta (VM:n menokartoituslaskelmissa sisällytetty siihen kokonaisuuteen). Momentin tason alentaminen 4 miljoonalla eurolla on toteutettavissa, mikäli määräraha myös muutetaan arviomäärärahaksi esityksen mukaisesti. Tehokas kielteisen päätöksen saaneiden maasta poistaminen on osa toimivaa vastaanottojärjestelmää, joten siksi määrärahatason on joustavasti reagoitava maasta poistettavien määriin.

Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot

Momentin määrärahataso on vakiintunut tasolle 7,688 milj. euroa vuoden 2020 talousarviosta alkaen. Edeltävä momentin taso oli 9,168 milj. euroa vuodesta 2018 alkaen. Momentti muutettiin arviomäärärahamomentista 2 -vuotiseksi siirtomäärärahamomentiksi vuoden 2018 talousarviossa.

Momentin määrärahan käyttö on ollut toistuvasti selvästi budjetoitua määrärahatasoa pienempi. Määrärahaa on siirretty merkittävästi seuraavalle talousarviovuodelle ja myös vähennetty lisätalousarvioissa: vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa -4 milj. euroa ja vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa -5 milj. euroa. Koronapandemia vaikeutti näinä vuosina tuntuvasti maasta poistamista ja vähensi määrärahan käyttöä. Edellä mainitut vähennykset on suhteutettava pandemian vaikutuksiin, eivätkä ne ole suoraan sovellettavissa perusteena pysyväluonteisille vähennyksille.

Momentin määrärahan toteutunut käyttö huomioiden 4 milj. euron vähennys on mahdollinen, mutta näin huomattava vähennys tulisi ehdottomasti kytkeä momentin määrärahalajin muutokseen takaisin

Ryhmä 8, teknisen kehityksen riittävyys, määrärahatarpeet ja talousraamin säästöt

Muistio 12.5.2023

arviomäärärahaksi. Määrärahan muuttamiseksi arviomäärärahaksi 4 milj. euron leikkauksen jälkeen tukee myös se, että poliisin on haasteellista vuosittain ennustaa maasta poistettavien määrää, koska siihen vaikuttavat monet poliisista riippumattomat seikat (mm. keskeisten kohdemaiden viranomaisten suhtautuminen palautuksiin, täytöntöönpanokiellot tuomioistuimista tai kohdemaiden muuttuvat olosuhteet). Sovitun mukaisesti myös Rajavartiolaitos tulee käyttämään ko. momenttia maasta poistamiseen jo tästä vuodesta alkaen.

Momentilta maksettavat menot eivät ole harkinnanvaraisia. Tarvittaessa arviomäärärahmomentille voitaisiin hakea ylityslupaa, jolloin määrärahataso seuraisi maasta poistamistoiminnassa tapahtuvia muutoksia. Poliisilla on kokemusta arviomäärärahan seurannasta ja sen raportoinnista. Poliisi on seurannut erittäin aktiivisesti maastapoistamismomentin käyttöä arviomäärärahana ja reagoinut heti, kun on ollut nähtävissä, että momentti voi ylittyä ja ylitysluvat on asianmukaisesti haettu.

Ilman esitettyä talousarviomäärärahajain muutosta säästöpotentiaalina esitetty 4 milj. voidaan arvioida liian tiukaksi ja toteutuessaan se tulisi vaikuttamaan kielteisesti poliisin kykyyn poistaa henkilöitä maasta.

Vuoden 2023 talousarviossa määrärahan käyttökohteet ovat seuraavat:

- 1) maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamiskuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 2) turvapaikanhakijoiden ja maastapoistettavien tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin
- 3) Suomeen luovutettavien rikoksenteijöiden noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 4) maasta poistettavien identifiointista ja tarvittavien matkustusasiakirjojen hankinnoista aiheutuviin menoihin
- 5) turvapaikanhakijoiden vastaanoton valmiusryhmän ja valtakunnallisen palautusten täytöntöönpanon valmiusryhmän käytöstä aiheutuneiden koulutus-, matka- ja majoitusmenojen korvaamiseen
- 6) maastapoistamista ja sen kehittämistä tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin

Ryhmä 8, teknisen kehysten riittävyys, määrärahatarpeet ja talousraamin säästöt

Muistio 12.5.2023

7) EU:n sisäasioiden rahastoista rahoitettavien maasta poistamistoiminnan kehittämishankkeiden enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin vuonna 2023.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maasta poistamiskuljetukset	3 868 000
Tulkkaus- ja käännöspalvelut	1 550 000
Noutokuljetukset	250 000
Henkilöllisyyden selvittäminen	300 000
Valmiusryhmän käyttö	1 700 000
Yhteensä	7 668 000

Neuvotteleva virkamies Antti Karila